

Χαρίκλεια Δημακοπουλοῦ τῆς Αμαλίας

Media: ΕΣΤΙΑ

Page: 1,27

Published at: 08-09-2024

Author: Surface: 847.0 cm² Circulation: 1080

Subjects:

BIBΛIO

Ἑλληνικά καί ξένα βιβλία γιά τό ἀποκαλόκαιρο

Κριτική - παρουσιάσεις: Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

Ο Σεπτέμβριος μπήκε χωρίς ιδιαίτερη διάθεση γιά νά τερματίσει τό καλοκαίρι. Τά τζιτζίκια συνεχίζουν τό τραγούδι τους, τό θερμόμετρο δέν θέλει νά κατεβάσει τόν υδράργυρο κάτω ἀπό τούς 28-29 βαθμούς, ἐνῶ τά παιδιά καί οἱ γονεῖς τους ἐτοιμάζονται γιά τήν νέα σχολική χρονιά. Σήμερα ἔχω νά σᾶς προτεῖνω κάποια πολύ ἐνδιαφέροντα βιβλία, κατάλληλα γιά ὅλα τά γούστα.

■ **Νίκος Μπακουνάκης, Γκούτλαντ. Ὁ Γουσταῦος Κλάους καί ἡ χώρα τοῦ κρασιῦ** (ἐκδ. Πόλις, σελ. 400, εἰρώ 20). Ὁ κ. Μπακουνάκης μᾶς καλεῖ σέ μία φιλοσοφική περιήγηση στό παρελθόν. Ἀντικείμενό της τό περίφημο κτήμα τῆς «Achaia Clauss» στήν περιοχή τῆς Πάτρας καί ὁ ἰδρυτής τῆς ἐπιχειρήσεως Βαυαρὸς ἔμπορος Γουσταῦος Κλάους. Ὁ χρόνος ἀφίξεώς του στήν Ἑλλάδα εἶναι τό 1852. Ἡ δημιουργία τῶν ἀμπελιῶν εἶναι προφανῆς λύσις γιά τόν νεαρό καί φιλόδοξο ἔμπορο τῶν 27 ἐτῶν. Καί ἡ οἰνοποιία πού ἱδρύσει εἶναι ἡ μόνη ἀπό τίς μεγάλες βιομηχανικές ἐπιχειρήσεις τῆς Ἀχαΐας πού ἐπιβιώνει καί σήμερα, χάρις κυρίως στήν περίφημη «Μαυροδάφνη», τό βαρὺ γλυκὸ κρασί πού δημιούργησε ὁ Γουσταῦος Κλάους σύμφωνα μέ τά γούστα τῆς Βικτωριανῆς ἐποχῆς καί τό ὅποιο παραμένει πολύ δημοφιλές ὡς ἐπιδόρπιο οἴνου. Στό βιβλίο παρελαύνουν πολλὰ ὀνόματα πού συνδέονται μέ τήν οἰνοποιία «Ἀχαΐα-Κλάους». Ὁ πρῶτος οἰνολόγος πού ἦλθε στήν Ἑλλάδα ἦταν ὁ Γερμανὸς Γιόακιμ Κλίμφελ, πού θε-

ωρεῖται ὡς πιθανὸς δημιουργὸς τῆς «Μαυροδάφνης». Ἡ σύζυγος τοῦ Κλάους ἦταν ἡ Ἀθηναία δέσποινα Θωμαῖς Καρπούνη, ἀπὸ οἰκογένεια πού ἀνήκε στὸν κύκλο τῆς Αὔλης τοῦ Ὅθωνος καί τῆς Αμαλίας. Ὁ Ματζέζος Φραντσέσκο Μάλλια ὑπῆρξε ὁ πρῶτος ἀρχιγέργης τοῦ Κλάους καί ὁ πρῶτος «ἀποκοκ» στὸν οἰκισμὸ τῶν ξένων πού ἐγκατεστάθησαν στήν Πάτρα καί ἐργάστηκαν στήν Γκούτλαντ, δηλαδή τὴν εὐφορηγὴ τοῦ Κλάους, στὸν μεγάλο ἀμπελῶνα. Πρῶτὴ ἐπίσημη ἐπισκέπτρια στὶς ἐγκαταστάσεις τοῦ Κλάους ὑπῆρξε ἡ Αὐτοκράτειρα τῆς Αὐστρίας Ἐλισάβετ, ἡ γνωστὴ Σίσυ, ἐνῶ ἀκολούθησαν πολλοὶ ἀκόμη διάσημοι πού ἤθελαν νά γνωρίσουν τὴν ιδιαίτερη αὐτὴν ἐπιχείρηση τῆς περιοχῆς τῆς Ἀχαΐας. Ὁ Κλάους εἶχε ὡς μόνη κληρονόμο τὴν κόρη του Αμαλία φόν Πέρφαλ, πού τελικῶς ἐπέληψε τὴν ἐπιχείρηση στὸν Βλάσιο Ἀντωνόπουλο, βουλευτὴ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καί ἰσχυρὸ σταφιδέμπορο τῆς περιοχῆς. Ἡ ἱστορία ἐπιφυλάσσει στὸν ἀναγνώστη καί ἄλλες ἐκπλήξεις, ὅπως τό ὅτι ἀντιπρόσωπος τῆς ἐπιχειρήσεως στήν Νέα Ὑόρκη μετὰ τὸν Ἀ΄ Παγκ. Πόλεμο ὑπῆρξε ὁ γνωστὸς ἀρσενβαριστὴς Δημήτριος Τόφαλος! Ἀλλὰ ἐκπρόσωποι τῶν κρασιῶν τῆς «Ἀχαΐας-Κλάους» ὑπῆρχαν ἀνὰ τὸν κόσμον, σέ ὅλη τὴν Εὐρώπη καί μέχρι τὴν Βομβάη. Ὁ συγγραφεὺς ἔχει συγκεκριμένως μεγάλο πλούτο πληροφοριῶν καί ἔχει ἀντλήσει ἀπὸ τό ἀρχεῖο τῆς ἐπιχειρήσεως, καθὼς καί ἀπὸ πολλὰς ἀκόμη πηγές. Στὴν σημερινὴ ἐποχῆ, πού πλέον θεωροῦμε τὴν διάθεση στό ἔμποριο μεγάλου ἀριθμοῦ ἐτικεττῶν ἐλληνικοῦ κρασιῦ ὡς δεδομένη, εἶναι συναρπαστικὴ αὐτὴ ἡ ἀναδρομὴ στήν πρώτη προσπάθεια γιά παραγωγὴ κρασιῦ μέ ἀπαιτήσεις πέρα ἀπὸ τὴν γνωστὴ ρετσίνα καί τὰ βαρελίσια κρασιά τοῦ κάθε καλλιεργητοῦ, πού κατηναλάνοντο στὸν χρόνον μέσα, γιατί ἄλλως δὲν διητηροῦντο. Δέν

εἶναι παράδοξο ὅτι οἱ νέες μέθοδοι εἰσήχθησαν ἀπὸ Βαυαρὸν, καθὼς μέσα στήν πολιτικὴ τῆς Ἀ΄ Δυναστείας ἦταν ἐξ ἀρχῆς ἡ εἰσαγωγὴ τεχνολογίας γιά ποικίλες ἀγροτικές καί μικρὲς βιοτεχνικές ἐπιχειρήσεις, στήν προσπάθεια ἀνορθώσεως τῆς ἀνύπαρκτης ἐλληνικῆς οἰκονομίας μετὰ τό 1833. Τό βιβλίο συμπληρώνεται ἀπὸ πολυτιμὴ εἰκονογραφία, τεκμηριώνεται μέ σημειώσεις ἐν τέλει τοῦ κεϊμένου καί διαθέτει εὐρετήριο.

■ **Καρολίνα Μέρμηγκα, Ὁ κῆπος τῆς Αμαλίας** (ἐκδ. Πατάκη, σελ. 416, εἰρώ 20 καί σέ e-book εἰρώ 13). Ἡ συγγραφεὺς κάθε φορὰ πού μᾶς προσφέρει ἕνα νέο μυθιστόρημα, σχεδὸν πάντα ἱστορικὸ, ἀποδεικνύει σέ πόσο μεγάλο βαθμὸ ἔχει προηγουμένως μελετήσει τό θέμα της. Τό νέο βιβλίο της εἶναι γραμμένο σέ πρῶτο πρόσωπο μέ ἀφηγητρία τὴν ἴδια τὴν Βασίλισσα Αμαλία. Ἀρχίζει μέ τὴν ἀφιξη στήν Ἀθήνα τὴν ἀνοιξη τοῦ 1837, καθὼς

ἡ ἔφηβη ἀκόμη νεαρή Βασίλισσα φθάει στὸν νέο τόπο της, βαθύτατα ἐρωτευμένη μέ τὸν ὄρατο σύζυγό της, τό ξανθὸ πριγκιπόπουλο πού τὴν διάλεξε γιά σύντροφο καί συνοδοιπόρο στό βαρὺ ἔργο του. Ἡ Ἑλλάδα ὅπως τὴν γνωρίζει ἀπὸ τὰ βιβλία της τὴν ἔχει ἤδη κατακτήσει, ἀλλὰ ἡ πραγματικότητα εἶναι διαφορετικὴ. Ἡ φύσις εἶναι γοητευτικὴ ἀλλὰ καί ἀχαρη, ὁ δὲ λαὸς ἀπολύτως ἀκατανόητος γιά τὴν νεαρὴ Βασίλισσα πού ἔχει μεγαλώσει σέ τελείως διαφορετικὲς συνθήκες, σέ μία πολὺ συνδεδεμένη οἰκογένεια, χωρὶς μητέρα ἀλλὰ μέ τὴν μεγάλη ἀγάπη τῆς μητρίδας της, πού ἦταν νεώτερη ἀδελφὴ τῆς μητέρας της. Ὁ κόσμος

τοῦ Ὀλδεδμבורγίου ἀπέιχε ἔτη φωτὸς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τοῦ 1837. Στὰ προβλήματα τῆς Αμαλίας γρήγορα προσετέθησαν τό πρόβλημα τῆς ἀτεκνίας καί τό μαρτύριο τῶν διαφόρων βαυαρῶν ἱατρικῶν μεθόδων γιά θεραπεία μᾶς καταστάσεως πού μόνον σήμερα μέ τὴν βοήθεια τῶν ὁρμονοθεραπευτῶν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐφηβείας ἀντιμετωπίζονται. Ὅμως ἡ ἥρωίδα μας ἦταν πολὺ γενναία γυναίκα καί βαθύτατα ἀνθρώπος τοῦ καθήκοντος. Ἐτσι καί τίς βάρβαρες θεραπείες ἀπέδεχθη, καί ἑλληνικὰ ἔμαθε καί προσπάθησε νά προσαρμοσθῆ ὅσο μπορούσε. Γνώρισε τούς περισσότερους πρωταγωνιστὲς τοῦ Ἀγῶνος τοῦ 1821, ἔζησε τὴν ἔντονη πολιτικὴ ζωὴ τοῦ τόπου μας, ἐξέπροσώπησε τὸν σύζυγό της ὡς Ἀντιβασιλίσσα ὅταν ἐκεῖνος ἀπουσίαζε ἐκτὸς Ἑλλάδος, ἔλαβε σημαντικὲς ἀποφάσεις. Κυρίως τό ὄνομά της στήν μνήμη μας συνδέεται πιά μέ τό Ἀμαλειῖο ὄρφανοτροφεῖο, γιά τὰ κορίτσια πού ἔμειναν ὄρφανα στήν Ἀθήνα καί τὸν Πειραιᾶ ἀπὸ τὴν χολέρα τοῦ Στρατοῦ Κατοχῆς τῶν Ἀγγλων καί τῶν Γάλλων στὸν Κριμαϊκὸ Πόλεμο, ἀλλὰ καί μέ τούς δύο κῆπους πού χάρισε στήν Ἀττικὴ, τὸν «δικὸ της» κῆπο τῶν Ἀνακτόρων, σήμερα Ἐθνικὸ Κῆπο, καί τούς κῆπους τοῦ κυνηγετικοῦ περιπτέρου της στὸν Πύργο τῆς Βασιλείσσης, στὸ νῦν ἴλιον. Τρωφερὴ προσέγγισις μᾶς πονεμένης γυναίκας μέσα ἀπὸ τὸν κῆπο της πού ἔγινε παιδί της καί καταφύγιό της...

■ **Ἀπόστολος Στραγαλινός, Τὸ πρῶτο πού θὰ φύγουμε** (ἐκδ. Κριτική, σελ. 200, εἰρώ 12). Τὸν συγγραφέα ἔχουμε γνωρίσει ὡς ἔξαιρετικὸ μεταφραστὴ καί ὡς ποιητὴ. Ἐδῶ μᾶς προσφέρει τὴν πρώτη του συλλογὴ διηγημάτων, γραμμένη μέ τρωφερὴτητα ἀλλὰ καί πλήρη προσαρμογὴ στήν σημερινὴ πραγματικότητα. Τὰ διηγήματα τοῦ τόμου εἶναι λιτὰ καί ἄμεσα, μέ ἥρωες πρόσωπα ἰδιαίτερα, ρομαντικά, παράξενα, ἀδικημένα ἀπὸ

τὴν κοινωνία, πρόσωπα πού ἀναζητοῦν δι-εξόδους στήν πορεία τῆς ζωῆς τους. Πολλὰ ἀπὸ τὰ διηγήματα τοῦ βιβλίου ἀναφέρονται στήν σχέση, ἐφήμερη πάντοτε, Ἑλλήνων καί ξένων ὅπως στό «Τέρμιναλ», ὅπου ὁ Ἕλληνας νταλικέρης ἀφηγητὴς ζητεῖ ἐν τέλει ἀπὸ τὸν νεαρὸ Γερμανὸ πού παίρνει μέ φωτοστῆνὰ νά τοῦ ἐξηγήσει τὴν φιλοσοφία τοῦ Κάντ, ἀφοῦ αὐτὸ τό βιβλίο διαβάζει ὁ Γερμανὸς! Τό εἶρημα αὐτοῦ συγγραφέως ὁμολογᾷ ὅτι μέ ἐνθουσίασε! Γοητευτικὰ ὅμως εἶναι ὅλα τὰ σύντομα ἢ κάπως ἐκτενέστερα διηγήματα τοῦ βιβλίου, πού μποροῦν πάντοτε νά διαβαθοῦν μέ διαλείμματα.

■ **Ἀντωνία Βελισσαράτου, Πότε κοιμῶνται τὰ δέντρα;** (ἐκδ. Ίωλλός, σελ. 376, εἰρώ 18). Τό μυθιστόρημα αὐτὸ εἶναι ἀπλό καί πολὺ ἀνθρώπινο. Δέν ἔχει γραφὴ μέ ὑψηλὲς ἀπαιτήσεις, ἀλλὰ σημεῖωνοῦμε τὴν ποιότητα τοῦ λόγου του. Εἶναι μία ἱστορία ἀγάπης καί ἐνηλικιώσεως. Ὁ ἥρωας ἀγωνίζεται νά ἐπιτύχει στήν ζωὴ του, χάνει πρὸς στιγμὴν τὴν μεγάλη ἀγάπη του, ἀλλὰ στό τέλος ζανακερδίζει τὴν ἀγάπη της καί ταυτοχρόνως καί τὴν κόρη του πού δὲν ἐγνώριζε. Καθημερινὸ ἀνθρώποι σέ καταστάσεις πού μᾶς εἶναι οικεῖες, θὰ συντροφεύσουν τούς ἀναγνώστες εὐχάριστα σέ κάποια στιγμὴ ἀναπαύλας. ▲ ▼

